

ситуації, коли неможливо визначити, що є добром. Морально виправданим насилля могло би бути тільки в тому випадку, якби на нього була дана згода тих, проти кого воно направлене.

Суспільство, що досягло належного культурного рівню життя, взагалі не актуалізує насилля як форми взаємовідносин. Тут влада актуалізується впливом авторитету, переконання, справедливого виконання функцій контролю та заохочення. В етичному вимірі сила влади у незастосуванні насилля, хоча моральна основа стосунків починається із доброї волі та сумлінного виконання своїх зобов'язань як владою, так і підлеглими.

*Кобяков О.М. – канд. техн. н.
(Суми, СумДУ)*

ПОЛЬЩА-УКРАЇНА: ДЕЩО ПРО ПИТАННЯ МІФОЛОГІЗАЦІЇ ІСТОРІЇ ВЗАЄМНИХ СТОСУНКІВ

Більш як тисячорічна історія стосунків Польщі і України – Русі надзвичайно строката подіями широкого спектру якості і оцінок – від безпечно позитивних до вкрай негативних, яких, на жаль, значно більше. Драматична і парадоксальна, вона «по вінця» переповнена до того ж міфами і стереотипами. Складається враження, що лише в одному погоджуються історіографії, усні і писемні традиції двох братніх слов'янських народів – у числі взаємних міфів – звинувачень і облудних стереотипів. При цьому впадає в очі один факт: з польського боку ці міфи й стереотипи спростовуються частіше, ніж з українського; поляки частіше визнають свою історичну провину перед українцями, ніж навпаки. Це цілком логічно у контексті відповідей на питання: «А хто був поневолювачем? А хто був поневолений? Cuius lateris initium erat?»

Але в нових історичних обставинах, з огляду на євроінтеграційні перспективи Україна – Польща стає для останньої не лише сусідом, досвід якого – як позитивний, так і негативний – можна і треба використовувати, не лише партнером і союзником на тернистому шляху до європейської спільноти, але й тим чинником – в історичному, геополітичному і навіть метафізичному сенсі – який підкреслює вже актуалізовану, наявну належність України до Європи.

В цій доповіді неможливо зупинитися на всіх стереотипах і міфах з української сторони. Доцільно зосередитися на історико-культурній оцінці деяких теренів України, тобто розглянути проблему польсько-українських стосунків у сфокусованому перехресті трьох «променів»: історії, культури і географії.

1. Українська офіційна наука за будь-яких часів (і сталінських, і у «відлигу» 60-х років, і в умовах незалежної держави) схильна розглядати історію будь-якого регіону України як частину суто української історії. Але як це можна узгодити з тим безперечним фактом, що більша частина

видатних подій історії Польщі, значна частина видатних історичних особистостей походять з теренів України, Білорусі, Литви і т.д. ? Аналіз цього, перемежований з власними враженнями від поїздок до Кам'янець Подільського, Кремінця, Бару, Хмільника, Бердичева, Новгородка (у Білорусі), від проживання у Білій Церкві і Литві, наводиться у доповіді.

2. Про що свідчить спорідненість матеріальної культури (архітектури міст, включаючи храми і цвинтарі), спільність назв міст і містечок (наприклад, Хмільник в Україні і численні Хмільники у Польщі, Рава Руська і Рава Мазовецька, Мінськ і Мінськ Мазовецький) сучасної Польщі і сучасних України і Білорусі? Лише про експансію і колонізацію Польщею українських земель і земель ВКЛ? Спроба відповіді на це – у доповіді.

3. Про що свідчить той факт, що мовний кордон в Україні (якщо відкинути всі випадкові чинники і відверто стати віч – на – віч з суттю речі) дуже наближається до русла Дніпра? Автор на суд слухача віддає свою версію, що спростовує давній стереотип про Полтавщину як малу батьківщину української літературної мови на користь Київщини, Поділля і Волині – і, звісно, східної Галичини.

4. Резюмуючи вищезгадане, можна дійти висновку, що той історично безперечний факт, який зазнав найбільших ідеологічних спотворень протягом вже двох з чимось століть, той факт, який був не вигідний ні російському царату, ні сталінсько-брежнєвському режиму, ні, на жаль, сучасній українській – пелюшківській, але з недитячою націоналістичною затятістю – демократії, той факт, що Україна є не лише колишнім уламком, але й нащадком, спадкоємницею великої східноєвропейської Атлантиди – Речі Посполитої, яка, незважаючи на всі свої історичні гріхи і нереалізовані можливості, разючі суперечності і брутальну соціальну і релігійну політику, незважаючи на свою анархічну демократію і сваволю можновладців, на те, що завжди може виникнути і виникає у слов'янських державах протягом століть, незважаючи на те, вигідно нам це визнавати, чи не вигідно, була великою європейською державою. Саме тому українці – не жебраки, що стукають до дверей європейської спільноти, а нація, що повертається до своєї земної домівки, і до того ж така, що не плює на своїх братів ані на Заході, ані на Сході... Саме тому українцям треба відкинути ряд стереотипів, зв'язаних з незнанням своєї історії, і досягнути складну і шорсткувату діалектику «свого» і «сусідського» у своїй культурній спадщині. Годі бути Іванами, що не знають своєї рідні!

Ковальчук В.Ю. – канд. пед. н.

(Дрогобич, ДДПУ)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ ЯК ЩЕ ОДНЕ НАБЛИЖЕННЯ ДО ЄВРОПИ

Потреби в модернізації професійної та світоглядно-методологічної